

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1156/2020
28.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ненад Зечевић адвокат из ... - ..., против туженог Фабрика котрљајућих лежајева и кардана “ФКЛ“ ДОО из Темерина, чији је пуномоћник Милош Срећковић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2100/18 од 10.06.2019. године, у седници већа одржаној 28.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2100/18 од 10.06.2019. године првог и трећег става изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2100/18 од 10.06.2019. године става другог изреке и у том делу се ревизија туженог одбацује као недозвољена.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 382/2018 од 23.03.2018. године, у првом ставу изреке делимично су усвојени тужбени захтеви тужилаца. У другом ставу изреке обавезан је тужени да тужиљи АА исплати, на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 15.09.2012. године до 30.04.2013. године, износ од 906,62 динара са законском затезном каматом од 14.02.2018. године до исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 701,01 динар, као и да уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. У трећем ставу изреке одбијен је тужбени захтев којима је тужиља АА тражила да се, на име разлике између припадајуће и исплаћене зараде, тужени обавезе на исплату износа преко досуђених 906,62 динара до тражених 8.180,37 динара, уз уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање, као и захтеви за исплату законске затезне камате на досуђени износ главнице за период од

01.12.2016. године до 14.02.2018. године, законске затезне камате на разлику између досуђеног износа на име главнице од 906,62 динара до траженог износа од 8.180,37 динара и на име обрачунате законске затезне камате преко досуђеног износа од 701,01 динар до траженог износа од 4.660,03 динара. У четвртом ставу изреке обавезан је тужени да тужиоцу ББ исплати, на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 15.09.2012. године до 30.04.2013. године, износ од 31.601,42 динара, са законском затезном каматом од 14.02.2018. године до исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 22.857,44 динара, те да за њега уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. У петом ставу изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац ББ тражио да се, на име разлике између припадајуће и исплаћене зараде, тужени обавезе на исплату износа преко досуђених 31.601,42 динара до тражених 120.314,85 динара, уз уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање, као и захтеви за исплату законске затезне камате на досуђени износ главнице за период од 01.12.2016. године до 14.02.2018. године, законске затезне камате на разлику између досуђеног износа на име главнице од 31.601,42 динара до траженог износа од 120.314,75 динара и исплату на име обрачунате законске затезне камате преко досуђеног износа од 22.857,44 динара до траженог износа од 70.437,78 динара. У шестом ставу изреке обавезан је тужени да тужиоцу ВВ исплати, на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 15.09.2012. године до 30.04.2013. године, износ од 20.803,82 динара са законском затезном каматом од 14.02.2018. године до исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 15.224,22 динара, те да за њега на ове износе уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. У седмом ставу изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац ВВ тражио да се тужени обавезе на исплату износа, на име разлике између припадајуће исплаћене зараде, преко досуђених 20.803,82 динара до тражених 122.193,70 динара, уз уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање, као и захтеви за исплату законске затезне камате на досуђени износ главнице за период од 01.12.2016. године до 14.02.2018. године, законске затезне камате на разлику између досуђеног износа на име главнице од 20.803,82 динара до траженог износа од 122.193,70 динара и за исплату на име обрачунате законске затезне камате преко досуђеног износа од 15.224,22 динара до траженог износа од 71.099,69 динара. У осмом ставу изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 203.260,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате док је захтев за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове од пресуђења до извршности одлуке одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2100/18 од 10.06.2019. године, у првом ставу изреке усвојена је жалба тужилаца и преиначена првостепена пресуда у одбијајућем делу тако што је тужени обавезан да тужиоцима, на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 15.09.2012. године до 30.04.2013. године, по основу Гранског колективног уговора за металску индустрију Србије исплати: АА још 7.273,75 динара са законском затезном каматом од 01.12.2016. године до исплате и на име обрачунате затезне камате износ од још 3.959,02 динара; ББ још 88.713,04 динара са законском

затезном каматом од 01.12.2016. године до исплате, и на име обрачунате затезне камате још 47.580,34 динара; ВВ још 101.389,88 динара са затезном каматом од 01.12.2016. године до исплате и на име обрачунате затезне камате још 55.875,00 динара, као и да за тужиоце на наведене досуђене износе уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. У другом ставу изреке одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у усвајајућем делу. У трећем ставу изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 68.628,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права с позивом на члан 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о ревизији туженог у односу на преиначујућу одлуку из првог става изреке побијане пресуде, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија у односу на одлуку из првог става изреке дозвољена, али да није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужила АА је по занимању ... са трећим степеном стручне спреме КВ, а у периоду од 15.09.2012. године до 25.02.2014. године обављала је послове ... по основу уговора о раду од 28.02.2009. године, с тим што је у периоду од 28.04.2013. године до 27.04.2014. године била одсутна са рада по основу породилског одсуства и одсуства ради неге детета.

Тужилац ВВ је по занимању ... – ... са четвртим степеном стручне спреме, а у спорном периоду од 15.09.2012. године до 25.02.2014. године обављао је послове ... по основу анекса уговора о раду од 13.09.2011. године.

Тужилац ББ има завршену ... школу, односно други степен стручне спреме, а у спорном периоду од 15.09.2012. године до 25.02.2014. године је обављао послове ... по основу уговора о међусобним правима, обавезама и одговорностима по основу уговора о раду од 01.04.2003. године.

Правилником о систематизацији послова код туженог, за радно место монтажер је предвиђена средња стручна спрема – IV степен или КВ - III степен или НК - I степен машинске струке, обраде метала или друге струке, са или без искуства, а за послове брусач II је прописана средња стручна спрема - IV степен или КВ - III степен машинске струке, обраде метала, са или без искуства.

У периоду од 12.09.2012. године до 31.12.2012. године тужиоци су све време радили у сменама и то АА у две смене у септембру 2012. године, и од јуна 2014. године до децембра 2014. године. ББ је радио све три смене до јула 2013. године, а од августа 2014. године до децембра 2014. године је радио у две смене,

док је тужилац ВВ до јула 2013. године радио у три смене, а од августа 2013. године до децембра 2014. године у две смене.

У спорном периоду код туженог је био у примени Колективни уговор из маја 2010. године који се примењивао све до 24.12.2013. године.

За време важења Колективног уговора туженог из 2010. године, закључен је посебан – Грански колективни уговор за металску индустрију Србије који је ступио на снагу 19.02.2012. године и примењивао се на туженог почев од ступања на снагу Одлуке Министра рада и социјалне политике о примени овог колективног уговора на све послодавце који обављају ову делатност, односно почетка маја 2012. године, те је био на снази до 30.04.2013. године. У периоду од 15.09.2012. године до 30.04.2013. године тужени није примењивао Грански колективни уговор за металску индустрију Србије, па самим тим у складу са овим гранским колективним уговором није ни вршио обрачун и исплату зарада тужиоцима, као ни увећану зараду за рад у сменама.

Одредбама Гранског колективног уговора за металску индустрију Србије је прописано да се примењује на све запослене код послодаваца, те да се непосредно примењује на делатности металског комплекса, са прилогом о класификацији делатности. Такође је прописано да су учесници овог колективног уговора код послодаваца код којих је организован синдикат обавезни да у складу са његовим одредбама закључе колективни уговор или изврше измене и допуне свог колективног уговора ради усклађивања са одредбама закона и Гранског колективног уговора. Послодавци и чланови Уније послодаваца Србије код којих ниједан синдикат не испуњава услове репрезентативности или синдикати који нису закључили споразум о удруживању, или ако учесници у колективном преговарању не постигну сагласност закључивања колективног уговора, дужни су да донесу општи акт, или изврше измене и допуне постојећег општег акта ради усклађивања са одредбама закона и Гранског колективног уговора, те са запосленима закључе уговоре о раду или их ускладе са одредбама Гранског колективног уговора. Дакле, тужени је имао обавезу да општим актом за време важења Гранског колективног уговора утврди коефицијенте за свако радно место у складу са својим Правилником о организацији и систематизацији послова, те постојећи коефицијенте за карактеристичне врсте послова из Гранског колективног уговора, а посебно најниже коефицијенте за одговарајуће карактеристичне послове по сложености и стручности. Тужени није извршио ову своју обавезу сагласно одредбама Гранског колективног уговора.

Чланом 56. Колективног уговора туженог из 2010. године прописано је да се основна зарада одређује по основу услова утврђених Правилником о организацији и систематизацији послова код туженог за стандардни учинак и пуно радно време. Основне зараде, као и најнижи коефицијенти, у платном систему туженог прописане су у члану 58. Колективног уговора туженог и одређене су за сваку групу типичних послова, те исказане у бодовима чија се динарска вредност се одређује месечно, зависно од резултата и успешности пословања туженог у месецу за који се исплата зараде врши. У платном сиситему

туженог, сви послови по сложености, одговорности и условима рада, разврстани су у 11 група типичних послова. За сваку групу типичних послова одређен је најнижи коефицијент и основна зарада чији је почетни број бодова одређен по броју бодова за ту групу посла. За сваку групу типичних послова поред основне зараде утврђен је и варијабилни део зараде у виду распона могућих бодова, које послодавац може да одреди запосленом на основу оцене послодавца о укупним месечним резултатима рада и односу запосленог према раду. Послодавац може одредити месечну зараду запосленом и већу од максималног броја бодова прописаних за типичну групу послова којима припадају послови на којима је запослени распоређен у случају остваривања изузетних резултата запосленог на раду. У свакој групи типичних послова су за одређене послове наведени најнижа захтевана врста и степен стручне спреме, најнижи коефицијент, почетни број бодова за сваку групу послова и варијабилни део стартне зараде, односно распон могућих бодова које послодавац може да одреди запосленом. Послови ... и ... на које су тужиоци били распоређени у спорном периоду, а према платном сиситему туженог, били су разврстани у четврту групу послова за које је била предвиђено средње стручно образовање у трајању од четири године или више – IV степен стручне спреме, са најнижим коефицијентом од 1,60 без утврђеног распона коефицијента који би одговарао распону бодова, те почетним бројем бодова од 430 и распонем бодова од 430 до 661.

Чланом 60. Колективног уговора туженог прописано је да запослени има право на увећану зараду и за рад у сменама ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде у висини од 26% од основице. Основицу за обрачун увећане зараде чини основна односно стартна зарада утврђена уговором о раду.

У периоду од 15.09.2012. године до 13.04.2013. године постоји разлика између припадајуће и исплаћене зараде тужиоцима по основу увећања за сменски рад с обзиром да је тужени тужиоцима у овом периоду је исплаћивао увећану зараду за рад у сменама у проценту од 10%, а не у припадајућем проценту од 26% према Колективном уговору туженог. Разлика између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама за овај период за тужиљу АА износи 906,62 динара, затезна камата обрачуната од доспећа сваког месечног износа понаособ до 13.02.2018. године (момента вештачења) 701,01 динар; за тужиоца ББ износи 31.601,42 динара, а обрачуната затезна камата за исти период 22.857,44 динара и за тужиоца ВВ износи 23.803,82 динара, а обрачуната затезна камата 15.224,22 динара.

Разлика између исплаћене зараде за наведени период од 15.09.2012. године до 13.04.2013. године и припадајуће зараде обрачунате по одредбама Гранског колективног уговора за металску индустрију Србије са увећањем за рад у сменама за тужиљу АА износи укупно 8.180,37 динара, а обрачуната затезна камата од доспећа сваког месечног износа до 30.11.2016. године износи укупно 4.660,03 динара; за тужиоца ББ износу укупно 120.314,85 динара а обрачуната затезна камата 70.437,78 динара и за тужиоца ВВ износи укупно 122.193,70 динара, а обрачуната затезна камата на исти начин за исти период износи укупно 71.099,69 динара.

Првостепени суд је тужиоцима за наведени период досудио само увећану зараду за сменски рад и то АА у износу од 906,62 динара са обрачунатом затезном каматом у износу од 701,01 динара, ББ у износу од 31.601,42 динара са обрачунатом каматом у износу од 22.857,64 динара и ВВ у износу од 28.103,72 динара, са обрачунатом каматом у износу од 15.224,22 динара. Другостепени суд је нашао да је у конкретном случају требало непосредно применити Грански колективни уговор за металску индустрију Србије, па је у целости усвојио тужбени захтев преиначујући одбијајући део из првостепене пресуде тако што је и тај део тужбених захтева тужилаца усвојио.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у одбијајућем делу и досудио тужиоцима припадајућу разлику за обављени сменски рад у спорном периоду.

Према члану 256. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05) општи и посебан колективни уговор непосредно се примењују и обавезују све послодавце који су у време закључивања колективног уговора чланови удружења послодаваца – учесника колективног уговора (став 1.). Чланом 257. истог закона је прописано да министар може да одлучи да се колективни уговор или поједине његове одредбе примењују и на послодавце који нису чланови удружења послодаваца – учесника колективног уговора (став 1.). Чланом 258. истог закона је прописано да министар може на захтев послодавца или удружења послодаваца да одлучи да се колективни уговор из члана 257. овог закона у делу који се односи на зараде и накнаде зараде не примењује на поједине послодавце или удружења послодаваца (став 1.). Послодавац односно удружење послодаваца, могу да поднесу захтев за изузимање од примене колективног уговора са проширеним дејством ако због финансијско-пословних резултата нису у могућности да примене колективни уговор (став 2.). Уз захтев из става 2. овог члана послодавац и удружење послодаваца су дужни да доставе доказ о разлозима за изузимање од примене колективних уговора са проширеним дејством (став 3.). Одлуку о изузимању од примене колективног уговора министар доноси по прибављеном мишљењу Социјално –економског савета (члан 259.).

Из ових законских одредаба произлази закључак да је Грански колективни уговор у конкретној ситуацији морао бити непосредно примењен, јер тужени није ускладио одредбе свог колективног уговора са њим, па запослени не може да трпи штетне последице, а да послодавац извлачи корист из чињенице да појединачни колективни уговор није усклађен са посебним (гранским) који хијерархијски има већу правну снагу.

Неосновано тужени ревизијом побија правилност примене материјалног права. На основу налаза вештака економске струке (тужени није имао примедби на обрачунски део налаза и мишљења) утврђена је разлика за сваког тужиоца у спорном периоду која је настала тако што је тужени зараду за прековремени рад у спорном периоду обрачунао и исплатио према важећем колективном уговору и уговору о раду, а који је у мањем износу у односу на то да је у том периоду

применио посебан - грански колективни уговор. Правилно је вештак коефицијент за обрачун зараде за тужиоце одређивао тако што је прво утврдио која стручна спрема је предвиђена за послове тужилаца у Колективном уговору туженог (и које су обављали) и на основу те предвиђене стручне спреме је узимао коефицијент из Гранског КУ који одговара стручној спреми која је предвиђена за послове које су обављали тужиоци. Основица за увећану зараду по основу сменског рада је била минимална зарада помножена коефицијентом сложености послова и радних задатака из табеле Гранског КУ према специјалним пословима и радним задацима. Стога се не може прихватити навод ревизије да је вештак неправилно поступио што је комбиновао одредбе КУ послодавца са одредбама Гранског КУ и да је вештак морао да утврди стварну стручну спрему и стварну сложеност послова који тужиоци обављају, а за шта му је недостајало стручно знање. Надаље, у ревизији се оспорава чињенично стање у погледу врсте и степена стручне спреме тужилаца, сложеност и врсте послова. Вештак је стручну спрему и послове који си тужиоци обављали утврдио из уговора о раду за сваког тужиоца и анекса уговора о раду, те на основу Платног система туженог којим су разврстани одређени послови у групу послова (у конкретном случају у IV групу послова). Суд је утврдио чињенично стање након што је налаз вештака оценио на основу члана 8 ЗПП као стручан и веродостојан (уговори о раду и њихови анекси као и остала документација коју је вештак користио је прикључена спису). Ревидент такође понавља наводе изнете у жалби о којима се другостепени суд изјаснио, а који се односи на обавезну примену одредбе става 3. члана 25а Закона о приватизацији. Наиме, првостепени суд је утврдио да тужени у поступку није доказао када је извршена промена власништва капитала. Моменат окончања поступка приватизације је питање везано за испуњења обавеза купца по основу уговора и независно је од момента промене власништва капитала. Агенција за приватизацију је дописом од 30.03.2015. године обавестила туженог да су рокови за испуњење уговорних обавеза истекли, те да Агенција нема даљих законских и уговорних овлашћења и надлежности у смислу обављања послова контроле извршења уговора.

Како ни остали ревизијски наводи нису основани, Врховни касациони суд је ревизију туженог против преиначујућег дела побијане одлуке, односно одлуке из првог става изреке, одбио као неосновану на основу члана 414. став 1. ЗПП. Одлука о трошковима другостепеног поступка из трећег става изреке побијане пресуде донета је у складу са законом.

У погледу усвајајућег дела побијане одлуке, става другог изреке а поводом захтева да се о ревизији одлучује као посебној, Врховни касациони суд је у границама својих овлашћења на основу члана 404. Закона о парничном поступку оценио да ревизија туженог није дозвољена ради уједначавања судске праксе и потребе новог тумачења права имајући у виду правне ставове изражене у одлукама овог суда.

Наиме, у овом делу побијана пресуда је у складу са правним схватањима израженим кроз одлуке Врховног касационог суда у којима је одлучивано о истоветним захтевима тужилаца са истим или сличним правним основама због

чега у конкретном случају не постоји потреба за уједначавањем судске праксе или новог тумачења права.

Како на основу изнетог произилази да у конкретном случају нису испуњени услови члана 404. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да у овом делу ревизија није дозвољена.

Испитујући дозвољеност ревизије у овом делу у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Наиме, одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате неисплаћеног дела зараде поднета је 15.09.2017. године, а вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде у односу на сваког од тужилаца посебно износи и то у односу на АА 1.607,63 динара, у односу на ББ 54.459,86 динара и у односу на ВВ 36.028,04 динара .

С обзиром на то да се ради о имовинскоправном спору у коме се тужбени захтев односи на новчано потраживање, у коме побијана вредност предмета спора не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе у односу на сваког од тужилаца посебно, то је Врховни касациони суд нашао да је ревизија недозвољена, применом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, па је, на основу члана 413. Закона о парничном поступку, одбацио ревизију у преосталом делу.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић